

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' דברים ז' מנחם אב תשע"ח

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס 586

פנינים יקרים - תורבן ונתמה

איתא בגמרא (סוכה נב) ארבעה דברים הקב"ה מתחרט עליהם כל יום, אחד מהם הוא על שברא היצ"ר וכו' ומי מביא את הקב"ה כביכול לידי חרטה? הן המה אישים הישראלים אשר הם חרדים לעבודתו יתב"ש גם בשעה שקשה עליהם עול השעבוד. וכן בבין המצרים שהוא זמן תגבורת הדינים. עד עתה בזה"ז מתגברין ומקטרגין על ישראל אעפ"כ כאשר עוסקין בתורה ובמצוות מזה מקבל הקב"ה שעשועין ומתחרט על שהחריב את ביתו. ופרש"י על שהגלה את ישראל וחפץ לקבץ נפוצות עמו ולכנות את ביתו.

(רבי מנחם מנדל מרימינוב)

איכה ישבה בדרד וכו' היתה כאלמנה (א. א) בתחילה קונן ירמיהו האיך ירושלים תקרא בודדה שהיא עיר מבני ישראל רבתי עם ומרוב הגויים אשר הגיעו אליה? על כך השיב ירמיהו הרי היא כאשה אלמנה אשר במות בעלה בודדה היא אף שבני משפחתה עמה, כך ירושלים אע"פ שהיתה רבתי בגויים ושרתי במדינות, כשהסיר ה' את שכינתו מעמה קרא לה כאלמנה והיתה למם.

ג' תפילות כנגד האבות תקנו, תקון חצות כנגד דוד המלך ע"ה תקנו שנאמר חצות לילה אקום להודות לך (קיש) עיקר מטרתה להפוך את החשיכה והתרדמה להתעוררות רחמים וגאולה. (מים אדירים להגרמ"מ משקלאב) **היתה** כאלמנה (א. א) אלמנה לא נאמר אלא כאלמנה ולא אלמנה גמורה אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לחזור...

קינות אותיות "תיקון". מה שניתן לפעול בת"ב ע"י הבכי והדמעות א"א לפעול כל השנה והוא המועד דתשעה באב.

איכה ישבה בדרד וכו' (א. א) למה נאמרה מגילת קינות באלף בית? אני אמרתי לברכם באלף בית עד תיו דכתיב אם בחקתי תלכו ואולך אתכם קוממיות (ויקרא כו) והם שסרחו לקו מאלף עד תיו. (מדרש איכה) **יש** דינא דמסאבא ויש דינא קדישא. ונראה ששניהם אותם הדינים אלא כשאדם מקבל אותם בשבירה וכעס הופכים לדינא דמסאבא וכשמקבל אותם מתוך הכנעה ומתכונן מה צריך לתקן אז ממשיך אחריו חסד כמו שהלילה ממשיך אחריו יום. ובין המצרים ממשיכים את האור ע"י תיקון חצות ברכות השחר ועוד... (לקוטי מוהר"ן)

בכו תבכה (א. ב) לכך כפל דבריו כי בטבע הבכי הוא להפגין מלב האדם את צעריו. אולם לפי שהצער זה גדול ביותר הבוכה עליו מעורר אצלו בכיה רבה יותר. וזה שכפל למה? התירוץ כי בכו תעורר עצמה בבכיה ותבכה.

היו צריה לראש וכו' עולליה הלכו שבי לפני צר (א. ה) מה הוא עולליה הלכו שבי? לזה השיב הקב"ה כי ה' הוגה וכו' כלומר מאת ה' היא דהרי עולליה נענשו אע"פ שלא חטאו ובהכרח מאת ה' היא. (ראשון לציון)

אמרו חז"ל במסכת גיטין (נה) קמצא ובר קמצא חרבה בית מקדשנו. קמצא היה חבר האוכלין חולין במהרה בר קמצא לא היה חבר. בטעות הזמין השליח לסעודה את בר קמצא במקום קמצא נוצרה בעיה שבר קמצא עלול לטמאות אדם וכלים. ועתה אם מסר זה היה מועבר בעדינות לא היה קורה כלום כי דיני חבר ועם הארץ היו ידועים לכל, צורת ההתבטאות של בעל הבית הכנים את עצמו בשאלה בדיני נפשות של הלכנת פנים והיא שגרמה לחרבן בית המקדש. (או נדברו)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש זיע"א תשעה באב תשל"ה ה'אבא ל'פאס ע"א א.א.

אותנו ותבנה את הבית השלישי ויהיה כבר די לכאבים של הפרט והכלל.

איך באמת אנו יכולים להגיע למצב הזה, שלא נמשיך לשבת על הארץ מתוך צער עמוק של הפרט והכלל שנמשך כבר מחטא עץ הדעת?

ברבות הימים כבר היו כמה וכמה סיבות שהיינו יכולים להגאל, הרבה צדיקים חיפשו איך להביא את הפרט שלהם שיהיה כלל, ועינו את עצמם בכדי להגיע אל התכלית, כמו שדוד המלך אמר "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך", והוא רצה להגיע לעינויים האמיתיים בכדי למצוא את "חוקיך" ולהגיע אל הרבש"ע.

הרבש"ע הוא מציאות שהוא "השכל הנעלם מכל רעיון". הוא קיים בעולמו שלו, בתוהו ובוהו שלו, אף אחד לא יודע ממנו, ואף אחד לא שומע ממנו. אין מי שמבין אותו. אין מי שיכול לראות אותו. ואף אחד לא יכול למצוא אותו. מפני ש"כי לא מחשבתי מחשבותיכם", אותם המחשבות שאתם חושבים שיש רבש"ע - "לא מחשבתי", עם המחשבות שלכם לא תוכלו להשיג אותו. כי מחשבות האדם הם כולם דמיונות וכעס ובלבול, "דמיונו כאריה יכסוף לטרוף וככפיר יושב במסתרים". לכל אחד יש כמה וכמה מיני סיבות שמבלבלים אותו בכדי שלא יוכל להגיע למחשבה האמיתית, אותה מחשבה שתורה לו איך שיבטל את עצמו ויגיע אל העולם של הרבש"ע. אין כל דרך אחרת להגיע אל הרבש"ע רק באופן שהאדם יחיה בעולם של הרבש"ע ויהיה לו את הכח של העולם ההוא, והדרך להגיע לזה היא ע"י שיכיר את עצמו ויבטל את עצמו. ולכן כשביקש משה רבינו ע"ה "הודיעני נא את דרכיך", השיבו הקב"ה שדבר זה אינו אפשרי "ופני לא יראו" "כי לא יראני האדם וחי". הדרך

הסבל שעם ישראל סובל כיום הוא המשך מהגלות של חורבן בית שני. כל אחד בפני עצמו כואב את מכאוביו הקשים, ומחפש אחר כל הדרכים איך להחליץ מן הכאבים הללו ולהשתחרר מהם. אך עלינו להבין, הרי יש לנו אב כ"כ טוב ומסור, שנקרא רחום וחנון. וכל אחד יכול לראות את זה בברור, כאשר יתבונן על מהלך החיים שלו יבחין ברחמים העצומים שנגלים בזמנים מסוימים. ואם הוא רק לא רוצה לרמות את עצמו ומעונין לחיות את האמת הפנימית שלו, ירגיש בחוש שיש רחמים. אם כן מה פשר הדבר שכבר כמעט אלפיים שנה אנו בגלות ובלילה הזה של תשעה באב שבו נחרב הבית הראשון והשני בעטיים של המרגלים - אנו יושבים עדיין באותו מצב וסובלים.

אכן, כל המכאובים הללו שכל אחד סובל יש להם שורש מחורבן הבית הראשון והבית השני, וכולם באים לעורר אותנו מהתרדמה הארוכה שאנו ישנים זה קרוב לאלפיים שנה ושקועים בתוך הגלות העמוקה. ומכיון ש"עמו אנוכי בצרה" ו"בכל צרתם לו צר" נתן לנו הקב"ה כמה דרכים שנתאחד - כל אחד מתוך הכאב שלו - ונבקש מהרבש"ע שיעשה סוף לכאבים הללו של הפרט והכלל.

אמנם בכדי שנוכל לבקש את הבקשה הנכונה אסור לנו להיות בבלבול הדעת. היות שכח הדמיון של האדם מבלבל אותו ואז אינו יכול לעשות את חשבון הנפש שלו ולדעת איך להתחיל לבקש. ומכיון שאינו עושה את החשבון של כח הנפש שלו הוא ממשיך עם כאביו מתוך שברון, ולא יכול להגיע לאחדות, ולכן אינו מסוגל לבכות את הבכי האחד והיחיד ולבקש "הוציאה ממסגר נפשי", רבש"ע תגאל

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

שהקב"ה דורש מאיתנו שהקשר שלנו עמו יהיה בבחינת "אחוריי". דהיינו שהאדם יגיע להרגשה האמיתית שהוא לא מציאות, ולא הוא עושה את כל המעשים, ובכל הפעולות שעושה יחיה עם הסיבה שמביאה אותו לעשות את הדבר הזה. ולמרות שהוא עושה את הדברים בעצמו, בכל פעולה שהוא הולך לעשות - אם זה ללמוד או להתפלל ולתת צדקה, או לרוץ לעזור ליהודי, וכל מה ששייך לעשות בעולם הטבע שהרבש"ע ברא - עליו לדעת שכל הטבע הוא רק דמיון, וכל פעולה שהוא עושה הרבש"ע שולח לו סיבה בכדי שיעשנה. הוא בכוחות עצמו לא מסוגל להרים את ידו ואת רגלו. כי יסוד האנוש הוא "אין", כמו שהמלאכים אמור "מה אנוש כי תזכרנו".

וזה מה שהשיב הקב"ה למשה "וראית את אחורי ופני לא יראו", אי אפשר לאדם לראות אותי ויהיה לו קשר עמי בבחינת "פנים", הקשר עמי יכול להיות רק בבחינת "וראית את אחורי", ע"י שהאדם יכיר את האין שלו, ובכל דבר יראה את הכח שמהווה ומחיה אותו ואת הסיבות שמפעילות אותו. רק כך יכול להיות לאדם קשר עם הרבש"ע. כי אם הוא עושה מעשים טובים ולא עם ה', זה לא נקרא מציאות ה' ולא מציאות הקדושה. זה שנדמה לו שהוא עושה מעשים טובים ועי"ז הוא חי עם הקב"ה - טעות בידו. כל עוד שהוא לא קשור אל ה' ע"י שרואה את הסיבה שגורמת לו ללמוד ולהתפלל ולעשות טוב - הוא לא חי עם ה'. הוא יכול לדבר אודותיו, אבל לא להיות עמו. קשר עם הרבש"ע יכול להיות לאדם רק אם יחיה ממש "כגמול עלי אמו" ומצד עצמו אין לו כל יכולת, "בהמות הייתי עמך"

המשך יבוא אי"ה

היחידה היא "ושכותי את כפי וראית את אחורי", רק באופן של "אחוריי" אתה יכול לראות אותי. והכוונה בזה: אתה יכול לראות את הרבש"ע רק ממך, על ידי שתכיר את המציאות האמיתית שלך. כל אדם במהלך החיים שלו שולחים לו כמה סיבות בכדי שיכיר את עצמו, ו"על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", שכאשר יגיעו אליו הסיבות הללו לא יהיה מבולבל. כי בשעה שאדם סובל קורטוב של יסורים, מינימום שבמינימום, זה כבר מבלבל אותו. המח תפוס ביסורים ולא יכול להיות לו בראש שום דבר אחר. ומזה הוא יכול לדעת את ערכו, רק משהו של יסורים "אין ער שוין נישט בא זיך" והוא שקוע בעצבות, ואינו יכול לסבול כאשר השני מדבר עימו מילה אחת. אם הלה יגע בו נגיעה קלה, או אפילו רק יעבור לידו בשעה שבוערת בו האש, הוא יכול לכעוס ולזעוק כמו אריה טורף. זה כל האדם, וזהו יסוד האנוש - "ונחנו מה". ומתוך שהוא מכיר את עצמו ואת יסוד האנוש שלו, הוא יכול להגיע אל האמת ולהאמין שיש כח המחיה אותו, ואז יוכל לחיות עם המציאות האמיתית שממנה הוא חי.

את המציאות הזו א"א להשיג בהשגה, רק באמונה. דהיינו להאמין שיש בורא ומנהיג המחיה ומהווה את כולם. וע"י האמונה יוכל לחיות במציאות זו. מדיבורים לבד אי אפשר למצוא את הרבש"ע. להיפך, אדם יכול להיות גדול בעיני עצמו, וללמוד תורה ולפעול כל מיני טובות בעולם, והוא יכול לומר "הרבש"ע עזר לי", אך מכל זה הוא לא משיג את מציאות ה'.

את מציאות ה' א"א להשיג אלא באופן של "ושכותי את כפי וראיתי את אחורי", היות

המשך פנינים יקרים

אימרא ידועה של הרה"ק מקאצק ביום הכפורים לא צריכים לאכול ובת"כ אי אפשר לאכול. כיוצא בזה אמרת השלה"ק ביוכ"פ אין צורך לסנדל ובת"כ לא יועיל הסנדל. על דרך זה מביא הבן איש חי בהלכות נטילת ידים על פי המקובלים דביוכ"פ אין צורך לנטילה גמורה בשחרית ובת"כ לא תועיל נטילה גמורה... (אוסרי לגפן)

ירושלים נקרא על שם ירא שלם פירוש דסתם יראה היא בחינת הבטול וההשתוממות לירא להרים ראש יד ורגל. וענין בית המקדש כל הבא אל המקדש היה נופל עליו אימה ופחד מצד גלוי ההשראה דבחינת השכינה וכל המתאבל על ירושלים הקב"ה מטעימו מטעם ועונג השמחה שקמי עצמות השכינה ברוך הוא. (חנה אריאל)

קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה מיד אמר הקב"ה מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי הצדיקים במרירות נפשם וצערם על קוב"ה ושכינתיה מעוררים מיד את הגאולה העתידה לבוא אל השכינה. וכן מצינו בבית ראשון שעיקר החרבן היה בהריגת הצדיק זכריה ובבית שני מצינו ענותנותו של הצדיק רבי זכריה. (מתוך תפארת שלמה)

מריש תמהתי על מה אין אומרים תחינה בט"ב שנדחה שהרי אותו היום אינו מועד אלא ע"כ אין היום גורם המועד אלא הצום גורם, ולכשיבנה ביהמ"ק ויחול ת"ב בשבת יהיה יום הששון והמועד ג"כ ביום א' שאחריו שהוא היום שצמים. (תורת משה לחתם סופר)

פרשת דברים נקרא לפני תשעה באב (כשחל בשבת נקרא בת"ב) מפני התוכחות שבה. ואילו פרשת ואתחנן נקרא אחר ת"ב ובו דברי הנחמה בצר לך וגו'. (שפת אמת)

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכו'. באיכפתיות שלו הוכיח שמספיק יהודי אחד שאיכפת לו גם כשיהיה מפשרטי העם בכ"ז כאשר מבטא טיפה אחת של איכפתיות הקב"ה כביכול עומד ומחכה לאותם טיפות של דם ודמעות ואז פנחס זה אליהו יבשרנו על ביאת המשיח ובנין בית מקדשנו. (הרב פינקוס זצ"ל)

יש להתבונן בפשר ההפכיים שבמנהגי תשעה באב מצד אחד נוהגים בו מנהגי אכלות ומצד שני לא אומרים תחנון דאקרי מועד (וגם תקון חצות לא אומרים) התירוץ הוא היות שתשעה באב יום מיוחד לתשובה וכפרה וככל שגדולה הפורענות וגדול המשבר כך גדולה ההתעוררות. נמצא שדייקא ביום שגדולה המשבר כך מתעורר שורש התקון וד"ל. (מתוך מהר"ל)

טעם מועד בתשעה באב לעתיד לבא שלא תחזור ת"ב להיות כשאר ימים דהמעלות דמועד שהיו לת"ב ישארו, לכן ישאר "מועד" ולא מועד של כפרה בלבד אלא מועד של שמחה כאחר הכפרה מתמלא הלב שמחה ביסורים שקבל למפרע וממילא אדרבה ת"ב יהיה יום קליטת התורה בשלמות. (אוסרי לגפן)

שמואל הנביא לא רצה להמליך מלך כי רצה שיהיו כולם במדרגת בנים והרי רק עבדים זקוקים למלך. וצ"ב מהו כשיהיה המשיח הנקרא מלך, והרי לעתיד כתיב ומלאה הארץ דעת ונגלה כבוד ה' שכולם יהיו במעלת ומדרגת ת"ת. אך הענין משיח למלוכה שייך גם על הת"ת, שעל ידי המשיח יתגלו טעמי התורה כמו פרה אדומה וכו' שהמלוכה למעלה מן השכל אל המקבל. (אוה"ת לצ"צ)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

